

Kompisar på marsch

se mittuppslaget

Ökat engagemang kräver att alla får komma till tals

DET ÄR VÄL KÄNT att vi söker efter nya medlemmar, ungdomar och medlemmar som har viljan och intresset att delta i det föreningsliv som vi erbjuder inom FRO. En blick över verksamheterna visar dock att viljan att värva nya medlemmar och att behålla dem vi fått inte stämmer överrens med det faktiska arbetet.

MEDLEMSFÖRTECKNINGARNATALAR sitt tydliga språk och många avdelningar befinner sig snarare i ett tillstånd av tyst existens än verkligen lever. Naturligtvis finns det undantag både i norr och söder, på såväl den civila som den militära sidan, där ungdomsverksamheten blomstrar och intresserade får ta de första stegen mot att bli en del av gemenskapen inom FRO. Undantagen är glädjande men frågan är "måste de vara undantag?"

ERFARENHETEN VISAR att det ofta finns resurser i form av lokaler, material och duktiga instruktörer för att klara av de uppdrag som behövs i en fungerande och levande organisation. Hur kommer det sig då att det dröjer så länge att komma till skott med att starta en fungerande och attraktiv ungdomsverksamhet och att så få avdelningar kan erbjuda regelbundna aktiviteter för befintliga medlemmar?

SOM MEDLEM TROR jag knappt det är sant när jag upptäcker att nästan varje beslut i samband med exempelvis årsmöten tas efter yrkande på votering eller tysta val. Våra medlemmar verkar vara rädda att framföra sina åsikter. Rädda för obehaget att stöta sig med sina kollegor trots att alla ändå strävar mot en förbättrad verksamhet.

DET FINNS DUKTIGA och drivande personer som bestämmer mycket, men det finns även kloka åsikter hos mer lågmälda medlemmar. Vem ger den ene eller andre rätten att agera som om alla åsikter inte är lika mycket värda? Var står vi som organisation och samarbetspartner när våra medlemmar förblir tysta istället för att framföra sina åsikter? Om vi inte tillåter varje medlem att kliva fram och framföra sin åsikt och sina idéer, hur ska vi då skapa det breda engagemanget? Om bara några få dominerande vågar framföra sina åsikter försvinner snart de som känner att de inte får komma till tals.

LIKAVÄL SOM DET BEHÖVS en förändring mot en mer tillåtande och uppmuntrande atmosfär i vår verksamhet så krävs en ökad kommunikation inom avdelningarna och mellan förbund

**Agneta Hjelm, ledamot
av centralstyrelsen**

och avdelningar för att vi ska kunna ta det första steget mot förnyelse. Vi måste våga. FRO måste höja taket i diskussioner på både avdelnings- och förbunds nivå.

Det är inte bara de "prat-glada", de som alltid tar till orda och vill vara i centrum, som ska bestämma.

TROTS ALLT ÄR FRO en organisation som står för kommunikation i samhället. Även om det syftar på radio- trafik så är det fortfarande individer som får tekniken att fungera. Prata med förbund som har lyckats i sina ansträngningar. Ta lärdom av deras kunskaper om vad som har fungerat bra och vilka problem de har stött på längs vägen. Dessutom är det roligare att genomföra frivilliga uppdrag om flera är med på samma tåg.

GENOM SAMARBETE OCH kommunikation över länsgränserna ökar möjligheterna att värva ungdomar och nya medlemmar. När första steget är taget kommer nästa steg att gå mycket lättare. Nämligen att möta utmaningen att ta hand om våra medlemmar, oavsett ålder för en lysande FRO-vår och framtid.

Agneta Hjelm

Medlemstidning för

Frivilliga Radioorganisationen

fronnytt@fro.se, fax 08-52807737
Stora Nygatan 26, 111 27 Stockholm

Chefredaktör och ansvarig utgivare

Eva Neveling
eva.neveling@fro.se
08-753 00 21, 070-715 58 56

Stf ansvarig utgivare

Peter Antoni, 08-765 80 39
peter.antoni@fro.se

Lokalredaktörer

Lillemor Bohlin, 044-22 60 79
lillemor.bohlin@fro.se
Christer Ekberg, 070-3406461
christer.ekberg@fro.se

Pekka Hakkarainen, 070-795 33 21

pekka.hakkarainen@fro.se

Marie Nedinge, 08-10 69 54

marie.nedinge@fro.se

Kjell Nerlich, 0505-120 00

kjell.nerlich@fro.se (teknisk redaktör)

Annonser

Krister Ljungqvist, 070-519 49 39

krister.ljungqvist@fro.se

Tryck

VTT Grafiska, Vimmerby, 2009

Ordförande

Björn Häggglund, bjorn.haggglund@fro.se

Generalsekreterare

Jan Johansson, jan.johansson@fro.se
tel 070-561 53 71

Webbplats

www.fro.se

Adressändring

Vid adressändring kontakta eget förbund.

Ekonomi: Susanne Hänel

E-post: ekonomi@fro.se, 08-528 077 32

Administration: Helena Battersby

E-post: adm@fro.se, 08-528 077 31

Utbildning: Lennart Back

E-post: utbildning@fro.se, 08-528 077 34

Materiel: Bo-Göran Olsson

Tel/Fax: 0611-60104

E-post: bo.g.olsson@fro.se

E-post: central.mtrl@fro.se

*Chefredaktören förbehåller sig rätten
att redigera i allt inkommet material.*

Nästa nummer kommer i v 37, 2009.

Material senast 18 augusti.

Omslagsbild

Johanna Jönsson och Peter Dahl upprä-
tar en ra145. (Foto Lillemor Bohlin)

Ny arbetsordning stärker förbunden

Nu flyttas kraftcentrum avseende föreningen FRO från generalsekreteraren till centralstyrelsen. Det som kan låta som en mindre revolution är dock mer en praktisk åtgärd. Dels för att förbereda organisationen för nya krav och ändrade förutsättningar och dels att föra besluten närmare förbund och avdelningar.

– Förändringen är logisk och handlar om att avlasta generalsekreteraren genom att bilda ett arbetsutskott, som både ska bereda och genomföra beslut som rör föreningen.

Det säger Georg Guldstrand, vice ordförande, som gjort det slutliga förslaget på nu gällande arbetsordning.

Förändringar i två steg

Förändringen kommer att ske i två steg:

1. Ett Arbets- och verkställande utskott (AVU) bildas för att ta över arbetsuppgifter som rör föreningen FRO från generalsekreteraren samt bereder ärenden och beslut till centralstyrelsen. Gruppen består av ordförande, vice ordförande, kassör och generalsekreteraren. Gruppen är flexibel och kan även ha medlemmar från aktuella projektgrupper.

2. På sikt är tanken att AVU delas upp i ett arbetsutskott (AU) och ett verkställande utskott (VU). AU jobbar med visionsfrågor och beredningsfrågor till centralstyrelsen. VU tar det operativa frågorna rörande föreningen FRO.

– Många FRO:are har upplevt att vi haft en tjänstemannastyrd organisation sedan alla handläggare försvann ur centralstyrelsen. Den nya ledningsorganisationen/arbetsordningen kommer att ändra på detta. Alla handläggare rörande föreningen kommer att rapportera till AVU.

– AVU kommer också att ha en uppgift att öka den ekonomiska kon-

troll hur de statliga och egna medlen används.

Med AVU menar Georg Guldstrand frigörs tid från generalsekreteraren som istället kan arbeta med prioriterade arbetsuppgifter rörande uppdragsfrågor.

I princip handlar detta om kontakter med myndigheter, offentlig förvaltning, beställare etc. Alltså att ha fokus på gröna och vita uppdrag samt tillhörande sambands- tekniska frågor.

Utbildning och inköpsfrågor kommer även i fortsättningen att vila på generalsekreteraren, som dock slipper uppgiften att vara protokollförare i centralstyrelsen.

Helena Battersby blir nu adjungerad till centralstyrelsens möte och kommer att ansvara för protokollen.

AVU och generalsekreteraren kommer att ta ut sina respektive arbets-

grupper och utse ansvariga för dem. Tills vidare rapporterar alla befintliga till GS, det vill säga som det är idag. Detta arbete var klart den 8 maj.

Platt organisation

Georg Guldstrand betonar och nämner flera gånger under intervjun hur den nya organisationen blir plattare och är en förberedelse för större förändringar inom frivillig rörelsen.

– Det faktum att nuvarande generalsekreterare arbetar halvtid har självklart betydelse för hur denna organisationsförändring genomförs. Genom att ett utskott till central-

styrelsen tar förfrågorna möjliggör den också avskalbarhet om FRO:s uppdrag skulle minska eller försvinna. Ledningsstrukturen ska vara densamma avseende föreningen, oavsett uppdrag eller ej.

– Genom att ha ett AVU ska kontakt- och informationsvägarna förbättras mellan den centrala ledningen och förbund och avdelningar.

– Det ska bli lättare att få kontakt med personer i ansvarig och beslutande ställning. Tanken är också att göra centralstyrelsen mer aktiv. □

C-H Segerfeldt

"Många FRO:are har upplevt att vi haft en tjänstemannastyrd organisation sedan alla handläggare försvann ur centralstyrelsen. Nu blir det ändring på detta".

Georg Guldstrand

Möte med MBS för framtida samarbete

Ett inledande möte hölls i början av maj i Örebro mellan representanter för MBS, Myndigheten för beredskap och samhällsskydd och FRO. Även Svenska Kraftnät och Vägverket deltog. FRO presenterade ett utkast till nya civila kurser. Efter kompletteringar kommer parterna att träffas igen för att fastställa en utbildningsplan för kommande år med början 2010.

Gunnar Unger

FRO 85 M genomfördes i ett vårvarmt Härnösand för systemledare inom Molos. Fr.v. Thomas Larsson, Lennart Benson, Johnny Bruhn, Johan Sundén, Jens Häggblad, Hans Andersson, Alf Leffler, Lennart Svensson, Gunnar Lestander, Jan Palminger, Markus Edholm och Ola Larsson. (Foto Lennart Benson)

FRO utbildade Molos systemledare

Sent en onsdagskväll var årets gäng samlat vid FRO:s utbildningslokaler i Härnösand för en kort introduktion och genomgång av årets förutsättningar.

Visst ska vi erkänna att lokalerna i Härnösand inte är av hotellstandard, men det får man kom-

Hela Molossystemet grupperat och i drift, fr.v. släp med kraftaggregat och belysningsmast, bandvagn, högmast med antenner för VHF-repeater i toppen och bredbandsdipol för kortvåg som sluttar in i bildens överkant, Toyota Land Cruiser plus ett antal FRO:are i arbete.

pensera med ett glatt humör. Alla medhavda datorer kopplades snabbt upp i elevrummen. Bordsytan på rummen fylldes till brädden av IT-utrustning.

Nästa åtgärd var att ta fram digitalkamerorna och jämföra modeller och objektiv. Därefter kunde instruktörerna dra sig tillbaka och lämna eleverna i glöden av alla LCD-skärmar samtidigt som lugnet lägrade sig.

Torsdagen inleddes en presentation av vad man gör i sitt liv utanför FRO.

Efter presentation av Molossystemet visades en film om orkanen Gudrun som drabbade södra Sverige i början av januari 2005.

Efter filmen tog Mats Tornell från Svenska Kraftnät (SvK) till orda och förklarade hur produktionen av el fungerar i landet med de olika operatörerna som SvK, regionalbolag och lokalbolag.

Tornell pratade om landets elsamverkansområden, elbolagens intresseorganisationer och hur de frivilliga

”avropas” av regionalbolagen som behöver hjälp. Mats Tornell pratade även om säkerhetsregler vid arbete i och invid kraftledningarna.

På torsdagseftermiddagen var det presentation av master och antenner innan eleverna gick ut i det vackra vädret för att öva resning och montering. Kursen fortsatte med genomgång av elsystemet i bandvagnen och det tillhörande elverket innan det var dags att praktisera.

Efter middagen presenterade Niclas Gylered FRO:s uppdrag gentemot Vägverket (Vv). Vv har också ett antal bandvagnar med radioutrustning som bemannas av FRO.

När det gäller utrustningen finns stora skillnader, men Vv har förbättrat vagnarna för att kunna fungera tillsammans med Molosystemet.

Fredagen ägnades åt genomgång av de olika systemen i Molosbandvagnen. Växel, Dect-telefoner, VHF-radio, wlan och ytterliggare system gick man igenom innan det åter var dags att pröva de olika systemen.

Lördagen fick de två grupperna varsin uppsättning med GPS-koordinater för att själva leta sig ut med bandvagnarna och upprätta samband på var sitt håll.

Självständigt jobb i grupper

De två grupperna fick nu jobba helt självständigt för att sätta alla system i drift. Därefter fick de genomföra ett antal olika moment för att öva med utrustningen. Dagens övningar avslutades med att samla in och ta ner all utrustning.

Söndagen blev till stor del en sammanfattning och utvärdering av kursverksamheten.

Vi som instruktörer har nu genomfört två kurser för Molospersonal och måste berömma alla deltagarna för deras engagemang och vilja att lösa uppgifterna de ställs inför. Vi är övertygade att våra nya medarbetare i Molosuppdraget kommer att lösa framtida uppgifter och på ett bra sätt visa att FRO är en organisation att lita på. ■

Gunnar Lestander

Startbidrag för den som vill komma igång med ungdomsverksamhet

Knut Göthe är ny ungdomshandläggare i FRO sedan början av året. I FRO har han varit medlem sedan 1995.

– Det var framför allt kurserna på Färö som lockade mig in i FRO, säger Knut, som idag är sambandsbefäl i Stockholms hemvärnsbataljon.

Knuts erfarenhet av ungdomar är gedigen. Han arbetar som högstadielärare i idrott och SO-ämnen i Huddinge kommun och vet vad som är viktigt för åldersgruppen 15-20 år.

När han fick förfrågan från FRO att ta över ungdomshandläggaruppdraget så tackade han ja, men det är med ödmjukhet som han tar sig an uppgiften.

Dags för förändringar

Uppdraget att ta hand om och utveckla ungdomsverksamheten planerar han att förändra.

– Det är för mycket för en person att ensam ratta det här, säger Knut. I fortsättningen kommer vi att vara en grupp som jobbar tillsammans med den här utvecklingen. Målet är ju att skapa en verksamhet som berör ungdomar över hela landet.

I gruppen ingår Christer Köhlberg, FRO Halland, Daniel Lunneryd, FRO Uppland, och Helena Battersby från centralkansliet.

– Vår första uppgift blir att kartlägga vad som egentligen finns i fråga om ungdomsverksamhet i landet. Sen får vi ta ställning till vad vi behöver göra.

Kom igång med startbidrag

Knut vill gärna puffa för det startbidrag som finns för dem som vill komma igång med ungdomsverksamhet.

– Det finns möjligheter att få ett startbidrag från FRO på 7-8.000

Knut Göthe är ny ungdomshandläggare sedan nyåret. Som högstadielärare sedan många år är han van att ta hand om ungdomar. (Foto Mano Ahmadian)

kronor per termin. För att kunna få det bidraget måste man presentera en plan eller idéskiss om vad man tänkt sig för verksamhet.

Den som vill veta mer om det här startbidraget kan kontakta Knut via mejl, knut.gothe@huddinge.se

För sommarens ungdomskurser har anmälningstiden redan gått ut, men Knut råder dem som ännu inte kunnat bestämma sig att kontakta centralkansliet (telefon sid. 2).

– Det kan ju finnas platser kvar så den som är intresserad ska absolut inte ge upp utan kontakta kansliet, råder han ungdomarna. ■

Eva Neveling

Sambandsstöd i skarpt läge vid skogsbrand i Bohuslän

Under drygt en veckas tid härjade en skogsbrand utanför Nödinge, norr om Göteborg. Ett stort antal brandmän och hemvärnsmän bekämpade elden. FRO ansvarade för samband och stabstjänst.

Branden härjade i ett svårtillgängligt område där skogen och det ojämna underlaget försvårade insatsen. Bäst sättet att komma fram var till fots och med bandvagnar.

Stora mängder slang fick vatten via motorsprutor. Med hjälp av hackor, spadar och maskiner kunde man sedan komma åt de svåraste eldhärdarna.

– Branden kan förflytta sig flera meter i sidled via rötter och kanske dyka upp flera dagar senare, säger

Ulf Karlsson på Räddningstjänsten i Kungälv.

En stabsplats upprättades på Vimmersjöns idrottsplats. Där satt personal från Räddningstjänsten, polis, hemvärnet och andra organisationer.

FRO klarade sambandet

För FRO:s del innebar arbetet bland annat stabstjänst där lägeskarta fördes åt Räddningstjänsten. Man tog även emot rapporter från personalen på fältet och kunde bistå räddningsledaren med beslutsunderlag. Dessutom fanns stundtals två vattenbombande helikoptrar i området som delvis dirigerades via FRO-personal.

– Totalt var vi på plats i nio dygn. Vi hade igång tre FRO:are på dagen

och två på natten i fem dygn. Sen klarade vi oss med två på dagen. Det var mycket att göra emellanåt. Vi avlastade räddningsledaren genom att passa hans radioapparater och telefoner när han hade som mest att göra, säger Tony Martinsson, FRO Elfsborg, som tjänstgjorde i staben.

Sammanlagt var över 100 hemvärnsmän från Elfsborgsgruppen, BohusDalsgruppen och Hallandsgruppen med och hjälpte till. Inga personer eller byggnader kom till skada, men man evakuerade ett antal boende i Bönaby under några dagar.

Branden förstörde ett område på runt 500 hektar inom ett område på 3x 3,5 kilometer. □

Text: Pekka Hakkarainen

Foto: Martin Pettersson

Försvarsmakten satsar på ungdomarna

Gemensamma riktlinjer för ungdomsutbildningen

Försvarsmakten satsar tillsammans med flera frivilliga försvarsorganisationer på att skapa en gemensam grund för ungdomsutbildningen. Med gemensamma riktlinjer ska kursverksamheten bättre anpassas till de mål och syften som Försvarsmakten lagt fast för en långsiktig personalförsörjning.

– Det har funnits många olika utbildningar inom frivilligorganisationerna under åren, säger major Stefan Törngren vid högkvarterets frivilligavdelning. En gemensam röd tråd i de här olika utbildningarna har dock saknats.

– Nu vill vi tillsammans med de

aktuella frivilligorganisationerna komma fram till gemensamma riktlinjer.

Enligt Stefan Törngren ska det även i framtiden vara möjligt för de olika organisationerna att nischas sig inom sina olika specialiteter, vilket för FRO:s del innebär sambands- och informationssystem.

– Alla måste uttalat dela grundläggande värderingarna inom Försvarsmakten.

Gemensam utbildningsstege

En arbetsgrupp kommer att tillsättas med representanter för aktuella frivilligorganisationer för att ta fram förslag på en gemensam utbildnings-

stege för ungdomsutbildningen. Rapport från gruppens arbete ska presenteras före årsskiftet.

– För oss är det viktigt att skapa en plattform för ungdomsutbildningen för att säkra personalförsörjningen inom försvaret.

– När och om värnplikten försvinner kommer detta betyda allt mer. Frivilligarbetet är väldigt viktigt med den folkförankring dessa organisationer har.

Förhoppningsvis kommer de första pilotkurserna inom en förnyad ungdomsutbildning att kunna köras under 2010. □

Eva Neveling

Personal söder om Dammekärr gör sig redo för att bekämpa branden.

Kent Ahlqvist, FRO, (till höger) i staben tillsammans med bland annat Håkan Stålbom, mitten, som tjänstgjorde som räddningsledare.

Vägverksuppdraget

Bland bandvagnspirater i Älvdalen

Älvdalen, det är väl där dansbandskämparna Larz Kristerz bor? Ungefär så mycket visste jag om orten innan inryckningen till bandvagnsutbildning i kyla och snö i februari.

Namnet *Trängslet* kommer av att Dalälven smalnar av och blir väldigt trång just på den platsen. Där har man också byggt en enorm kraftverksdamm som förser stora delar av Dalarna med elektricitet. Runt älven finns ödsliga skogbeklädda höga berg och djupa dalar. När man kört över dammvallen kommer man in på militärens förlägningsområde. Men det var något som inte stämde – mitt ute i ingenstans möttes vi av en stor byggnad med skylten "hotell".

Vi fick själva leta upp nycklar och checka in på egen hand. Under kvällen droppade det in fler kursdeltagare från Skåne i söder till Kalix i norr.

Förväntningarna var stora när vi elva deltagare från FRO och Bilkåren samlades i lektionssalen första dagen för information och kursstart. De flesta hade avtal hos Vägverket medan några hade föraravtal med Svens-

ka Kraftnät. Instruktörerna Lennart och Stefan hade vi träffat förut men "instruktörspraktikanten" Rolf var en ny bekantskap.

Vi började med en teoretisk genomgång av farorna med körning i snö samt tekniken vid backtagning i djupsnö. Efter att ha tilldelats en förarkompis var det dags att ta sig ut till bandvagnarna för tillsyn och uppstart. Den här gången var det Vägverkets bandvagnar, samtliga utrustade med radio och inbyggd GPS.

Träning på halkbana

Eftermiddagen tillbringade vi på halkbanan där vi fick känna på bromssträckor och undanmanövrar. Det blev åtskilliga piruetter runt koner och snövallar. När man ser bakvagnen komma på omkörning då vet man att man är illa ute!

Att köra bandvagn i djup snö är inte så lätt, särskilt inte om det gäller körning på skrå eller en brant uppförsbacke. Det gäller att ha tålmod och "orma" sig uppåt en halvmeter i taget när maskinen bara vill gräva ner sig. Att bryta en plogvall kräver

också särskild teknik som vi alla fick lära oss.

När mörkret kom första kvällen var det dags för första individuella körningen med karta och koordinater. Det gällde att ta ut koordinaterna på kartan och köra lämpligaste väg till målet. Man blev genast medveten om att det är betydligt svårare att navigera i mörker än i dagsljus. Kvällen blev mycket sen för vissa...

Andra dagen inleddes med en föreläsning av hur kylan inverkar på el-, hydraul-, band-, och kylsystemen. Man förstår varför man inte bör rusa motorn i ett kallt fordon.

Kyla bjöd också Älvdalen på, cirka – 15° och sol. Lektion i hantering av blåslampa för varmhållning av bandvagnarna ingick. Inte helt enkelt att få igång en lagom låga och vissa lampor fungerade bättre som eldkastare! När vi övat detta till belåtenhet var det byte av band, bärhjul och drivhjul som stod på tur. Ett tungt arbete som kräver både muskler och teknik med spettet. När allt var fastskruvat ordentligt blev det körning i medelsvår och svår terräng.

Kursdeltagarna stående från vänster Rolf Wahlström, Lennart Johansson, Ulf Palm, Kennet Larsson, Lennart Svensson, Johan Nillson, Daniel Forsström, Stefan Larsson. Sittande Maj Gottarp, Christer Ekberg, Thomas Larsson, Christopher Johansson, Sandra Persson och Emma Gunnarsson.

Branta stup och lömska träd

Det var en härlig känsla när vi via radio kunde anropa instruktörerna och meddela vår position med hjälp av koordinaterna och att vi var framme vid målet. Alla nådde dock inte sina mål så enkelt. Terrängen var mycket svår med branta stup, stenar och lömska träd som plötsligt hade "vuxit upp" mellan fram- och bakvagnen. Det var mer än en gång hjärtat befann sig i halsgropen när bandvagnen gled sidledes i stupen. Vi var

mycket tacksamma att ljusrampen på taket fungerade i vår bandvagn, det är mörkt i de älvdalska skogarna. Instruktörerna fick också försöka lokalisera vissa besättningar och lotsa dem ut till närmaste farbara väg hem till förläggningen. En viss bandvagn utrustad med svart/vit piratflagga hade nog bytt ut kartan mot sjökort eftersom de hade en tendens att köra vilse. Den glada skånska besättningen förklarade sig med att i Skåne navigerar man minsann efter kyrktornen!

Nervöst med prov

Dag tre inleddes med praktiskt prov på blåslampa och varmhållning. Konstigt att man ska bli nervös bara för att det står prov på schemat. Resten av dagen ägnades åt tillämpad insatskörning, det vill säga körning mot olika mål med hjälp av karta, kompass och GPS-koordinater.

Då terrängen var svår med djup

snö manade instruktörerna till trygg och säker körning, utan att ta onödiga risker. Ingen har nytta av sönderkörda bandvagnar i ett skarpt läge.

Dag fyra var vikt åt sjukvårdsutbildning. Vi fick lära oss omhändertagande enligt L-ABC*). Fantasin flödade när olika kreativa förband lades för att stoppa fingerade blödningar mm.

Kreativiteten var också stor när vi fick montera militärbåtar i bandvagnarna. Det var inte helt lätt att lasta och säkra "skadade" och sedan köra utan att orsaka fler skador eller åksjuka.

Vi hann också med ett spännande studiebesök i kraftverket där en representant för elbolaget visade oss runt. En lång tunnel tog oss ner mer än 100 meter under berget där de turbinerna alstrade ström från vattenkraften. Guiden berättade om en tidigare olycka vid dammen då hela turbinhallen blev dränkt under vat-

tenmassorna. Det var säkert några som började titta efter närmaste nödutgång.

Efter detta var det dags för avslutning och vi fick möjlighet att sammanfatta våra erfarenheter i en kursutvärdering. Jag tror att alla kände sig mycket nöjda med en otroligt lärorik kurs kantad av många skratt. Det är verkligen en förmån att få tillbringa några dagar med fantastiska instruktörer och trevliga kurskamrater från hela Sverige.

Nu står vi redo att göra en insats för vårt land.

Vi ses kanske därute någonstans i mossen, och är det någon som hittar en piratflagga i någon grantopp i Älvdalen så skicka den till Skåne... □

Text: Christer Ekberg

Foto: Richard Ekberg

*) Första hjälpen där L står för livsfarligt läge, A = andning, B= blödning, C= chock.

Radioinstruktörens dröm – en Multi-konstlast

Har du någon gång haft problem att köra en radioövning på grund av att du inte haft tillräckligt många frekvenser tilldelade?

Eller har du haft flera stationer i ett nät som inte ville fungera ordentligt på grund av störningar?

Det hade jag många gånger innan jag kom på att bygga en multi-konstlast för radio.

Teorin bakom multi-konstlasten är enkel. De allra flesta radiosändare vi kommer i kontakt med har antennutgång för 50 ohm. Då kan man ersätta en antenn med ett induktionsfritt 50 ohms motstånd. Har man flera sådana motstånd i närhet av varandra kommer de radiosändare som ansluts till motstånden att stråla sina radiovågor till varandra.

Är nu allt det här inneslutet i en metallåda så kommer radiostrål-

ningen från sändarna att dämpas kraftigt utanför lådan och eventu-

ella störningar från omgivningen kommer inte så lätt in i lådan och får därmed svårt att påverka de sändtare som är anslutna.

När vi kör Pc-Dart/ Swale vill man gärna ha 10 – 15 olika frekvenser på kortvågsbandet för att det ska bli realistiskt när kortvågsradiostationerna skannar.

Det säger sig självt att det är inte lätt att få tillgång till så många frekvenser spridda över hela bandet 3 – 30 MHz. Men kopplar du radiostationerna till multi-konstlasten så kan du välja bland alla de militära frekvenserna, förutsatt att du skickar ut lägsta möjliga effekt ur radion.

När man vill att eleverna ska lyssna runt på kortvågsbanden kan man låta dem vara anslutna till multi-konstlasten. Det enda man behöver göra är att ansluta en lyssningsantenn för kortvåg till en av kontakterna.

Visserligen tappar man de allra svagaste stationerna, men pedagogiskt fungerar det tillfredsställande fastän man bara har en antenn.

Det har visat sig fungera mycket bra

också när man kör Ra180-utbildningar. I verkliga livet kan det vara svårt att få alla stationer att synka med varandra, men när allt händer i multi-konstlasten reduceras problemen till rena handhavandefel.

Men lura inte eleverna att det går lika lätt i verkligheten.

Vad man *inte* ska göra är att skicka ut för hög effekt i konstlasten. Visserligen tål motstånden en hel del och om de har en bra kylare ska det mycket till

Visar kopplingen mellan kontakter och motstånd samt kylarna som används.

Visar hur de två kontakterna i samma modul är hopkopplade.

Teknik

innan de går sönder. Man kan inte heller sända från en radio ansluten till multi-konstlasten till den externt anslutna antennen – den dämpningen är alltför stor.

Burken jag använt är en överbliven dammsugarförlängning tänkt att kunna suga upp vatten och skräp med. Den är rätt tät och det går lätt att ta ut innehållet.

Mest på skämt har jag satt på en termometer. Jag tänkte väl att om man behöver bättre kylning skulle man kunna fylla burken med lämplig olja.

Efter varje övning brukar någon av instruktörerna be eleverna att tömma ut alla frekvenser som samlats – och då brukar det bli skratt.

De olika modulerna ska monteras isolerat från varandra på till exempel en plexiglasskiva och bestyckade med de kontakter som behövs.

De flesta av modulerna har ett BNC- och ett UHF-chassietag parallellkopplat. Då slipper man leta efter de övergångarna.

Ett N- och ett TNC chassiedon kanske inte är fel och om man har andra stationer så väljer man kontakter därefter. □

*Text och foto:
Bo Eriksson*

Bo Eriksson har medverkat i flera nummer av FROnytt. Vi bad Bo att berätta lite om sig själv.

Jag gick med i FRO 1989, istället för att som 48-åring knacka betong i civilförsvaret. Jag visste inte vad jag gav mig in på. Kom in i ett fint kamratskap, lärde mig massor om radio, tele och data. Såg spännande uppgifter i hemvärnet och blev hela tiden uppmuntrad att gå vidare.

Efter några år som sambandsbefäl har jag trappat ner lite och är nu sambands- och datamekaniker i Hvb 431 (Södermanland).

Detta är multi-konstlasten.

En modul med kontakter och motstånd löstagen från burkan och kylaren.

Ett av mina stora intressen är att få mina medmänniskor att utvecklas och det fick jag utlopp för i FRO.

Nu samordnar jag utbildningarna i FRO Södermanland och är utbildningsledare i region Syd Mälaren, en uppgift som bara fungerar när mina kollegor i de ingående förbunden hjälper mig.

Jag hade tur och fick ett spännande jobb på Rikspolisstyrelsen, naturligtvis med radio, tele och data.

Nu har jag med ålderns rätt lämnat det jobbet, men det bara rullar på .

Jag sitter just nu och filar på de regionala programmen för hösten 2009 och 2010.

Hur ska vi kunna utbilda hemvärnsförbanden på signalskydd och krypto ? Hur får vi med fler ungdomar i FRO? Hur ska vi kunna utbilda på civilt samband ? Och Rakel? Vad behöver vi för resurser 2011 ? Hur ska vi hinna med allt som behöver göras ?

Många frågor – nu gäller det att finna svaren. □

Bo Eriksson

Kamratmarschen ger dig både kunskaper och nya kompisar

Melanie Larsson och Jens Tjernberg hjälps åt att hitta på kartan.

Aleksander Slotte och Annica Nordström lägger tryckförband på Therese Holmberg.

Central ungdomsverksamhet startar varje år med en uppstartskurs, så även detta år. Hit kommer ungdomar som vill lära känna andra ungdomar inför kursverksamheten i sommar.

En del har varit med på centrala kurser tidigare, en del är med för första gången. Kursen hölls i år på F17 i Ronneby med elever från hela Sverige.

När jag kom på lördagen möttes jag av ett glatt gäng, hälften killar och hälften tjejer. Tidigare i veckan hade de fått utbildning i hjärt-lungräddning, skjutit salongsgevär 22 läng, blivit upphissade med en helikoptervinsch och så naturligtvis lärt känna varandra.

Den här månlördagen stod kamratmarsch på schemat och alla virrade runt en stund före avfärd och det var många frågor som surrade i luften.

- Var är min regnjacka?
- Har vi mat med?
- Var är min gruppkompis?

På mars
Annica

Ungdomarna blev uppdelade i par med en kille och en tjej med gemensam packning. Starten gick i Järnavik med mål i Ronneby. Mellan dessa två Blekingeorter går en del av Blekingeleden, cirka två mil.

På sträckan fanns en del uppgifter som ungdomarna skulle klara av tillsammans. Luftgevärsskytte, upprättande av radiostation, sjukvårdsmoment, karttjänst och att kasta kubb.

– Målet för kamratmarschen är att ungdomarna ska få tillfälle att lära känna varandra, sa kurschefen Wiggo Ehrsköld och berättade att han parat ihop ungdomarna så att de skulle träffa nya kamrater.

Efter målgång pratade man om sommarens kurser och var man träffas nästa gång. Fram till dess kommer MSN och bildagböcker att vara öppna mycket för att gruppen ska kunna hålla kontakt.

Många nya kontakter skapades under de här dagarna – och det var ju målet. □

*Text och foto:
Lillemor Bohlin*

”Roligast var att träffa nya kompisar och lära sig skjuta”

Cissi Månsson och Max Ekström hjälps åt för att lägga Therese Holmberg i stabilt sidoläge.

– När man gått långt är det skönt med en paus, tyckte Max Ekström Andersson och Annica Nordström.

ch.Två av grupperna slår följe på vägen – Aleksander Slotte, Nordström, Melanie Larsson och Jens Tjernberg.

Amatörradio för sjöscouterna i Västerås

I Västerås har FRO-avdelning 481 genomfört en annorlunda amatör-radiokurs. Förfrågan kom ursprungligen från sjöscouterna som ville lära sig mer om att "köra radio".

Det slutade med att 14 elever från sjöscouterna, FRO plus några båtägare från tolv år och uppåt satte sig på skolbänken. Dessutom stannade några föräldrar som skjutsat sina tonåringar till kursen kvar för att lyssna.

Föräldrarna var något skeptiska till att lära ut reaktanser, toppvärden och liknande till tonåringarna, men de visade sig att de, föräldrarna alltså, hade underskattat sina barn.

Efter avslutad kurs var det dags för prov, där flera av eleverna svettades över sina uppgifter. Alla klarade dock provet och glädjen var stor.

Förutom nya radioamatörer så har avdelningen fått en ny medlem, två

På skolbänken har sjöscouterna, FRO-are och några båtägare suttit under våren för att lära sig mer om amatörradio.

tonåringar vill gå med i höst, vilket innebär tre nya medlemmar. Vilket lyft!

Kursen genomfördes med Agneta Hjelm som kurschef och Lars Söder-

qvist och Sten Hedin som instruktörer.

Till hösten fortsätter satsningen på amatörradio. □

Sten Hedin

Nordiskt VHF-möte i Knottebo

12-14 juni genomförs det 31:a Nordiska VHF-mötet i Knottebo söder om Örebro. Över hundra besökare är redan föranmälda från Sverige, Danmark, Norge, Finland, Tyskland och Litauen. Arrangörer är FRO Örebro län och Örebro Sändaramatörer.

För mer än trettio år sedan fick några kamrater i Örebro en ide: "Vi gör en träff för de radioamatörer som är in-

tresserade av de högre frekvenserna". Den tappra skaran inledde då något som kom att bli en institution. Träffen genomfördes vid Ånnaboda i Kilsbergen femton kilometer nordväst om Örebro. Det blev ytterligare två träffar som genomfördes i Ånnaboda innan VHF-mötet började sin resa genom fyra nordiska länder. Sedan dess har mötet omväxlande ägt rum i Sverige, Danmark, Finland och Norge. Naturligtvis kommer de flesta besökarna från de nordiska länderna men även länder som Tyskland och Nederländerna brukar vara representerade.

Mötet brukar ge möjlighet till mätning på amatörradioutrustning med utrustning man normalt inte kan ha hemma. Klassiska är de antennmätningar som gav ett begrepp som dBÅ (decibel Ånnaboda) och visade att dåtidens antenntillverka-

re lovade mer än vad de klarade av.

Preamps är något som har provats under många år och förutom förstärkningen brukar brusfaktorn mätas med hjälp av flytande kväve.

VHF-mötet brukar präglas av teknik på hög nivå och den tillhörande loppisen brukar kunna bjuda på riktiga godbitar för den som vill prova på amatörradio på VHF, UHF, SHF och mikrovåg. Då det är relativt få amatörer på mikrovågsbanden hjälps man åt för att få fler aktiva motstationer.

I år är det dags för det 31:a VHF-mötet som hålls på kursgården i Knottebo. Just nu pågår planeringsarbetet med för att få till föreläsningar, grillafton och allt annat som hör till ett lyckat möte.

För dig som är intresserad rekommenderas en titt på hemsidan www.knottebo.sk4bx.se/, där du även kan hitta bilder från begynnelsen.

FROnytt rapporterar från mötet i septembernumret. □

Gunnar Lestander

Det är trångt, 60-talet förare samsas vid starten.

Samband vid 12-timmars Enduro

FRO Skaraborg skötte tävlingssambandet när FMCK anordnade den årliga Endurotävlingen. Över 60 lag deltog i Klagstorp utanför Skövde.

På lördagen tävlade runt 150 ungdoms-

mar och på vid tolvslaget på natten startade de vuxna sina dryga tolv timmar i denna stora tävling. De vuxna tävlar i lag och kör en bana i skog och åkermark varv efter varv. Det lag som kör flest varv vinner.

Signalister fanns på tre ställen utmed banan för att bevaka de tävlande. De hjälpte också till att hålla tidtagningsutrustningen under uppsikt.

– Vi kör med VHF-apparater själva och har lånat ut runt 15 radioapparater och en repeater till FMCK Skövde också, så de kan prata sinsemellan, säger Kjell-Åke Ström som ansvarar för signalisterna.

Vann gjorde Tibro Motorklubb och på andra plats kom en ensamåkare som själv körde 12 timmar i sträck. Sent på söndag eftermiddag var uppdraget slutfört och Kjell-Åke Ström har redan fått klartecken att köra nästa år också. □

*Text och foto:
Pekka Hakkarainen*

Dags för varvning eller förarbyte. De hinner med runt tolv varv under natten.

Swale i hemvärnet

Premiärförsök med förhinder

Hemvärnet i Skåne fick en julklapp av P7 när det bestämdes att Swale skulle in i hemvärnet fullt ut. Detta väckte blandade känslor men de flesta var positiva. Äntligen skulle hemvärnet komma in i IT-samhället.

En del var skeptiska: "hur ska det gå, vi som inte kan det där med datorer".

I Nordöstra Skånes hemvärnsbataljon startade vi året med utbildningar på systemet. En hel dag ägnade vi åt den nya materielen som hör till: Ra 763, en kortvågsradio som vi har haft i ett år till vårt kortvågssamband i telefoni. Vi gick igenom alla delar, var de ska sitta, vad de används till och när de ska användas.

För att radion ska fungera behövs en bredbandsantenn, en 50 meter lång trådontenn som ska upp mellan två träd eller stolpar. Det ser så lätt ut när andra kastar upp lodet i ett träd och får antennen på plats men efter några timmars hård övning fick vi erfara att det inte var så lätt. Man fick verkligen tänka till innan man kastade upp linan i ett träd. Den ska helst gå rak till nästa träd genom skog och snår utan massa grenar i vägen.

Det var långt ifrån alla gånger lodet kom upp i trädet. För att förebygga detta övade vi lodkastning utan träd i en god stund för att få in tekniken.

Andra utbildningstillfället kom datorn och programvaran i bilden. Nu skulle äntligen allt falla på plats. Trodde vi...

Datorerna var inlånade från P7. De var lösenordsskyddade, dock inte med de lösenord vi fått. Detta åtgärdades snabbt och vi kom in i systemet. De av oss som arbetat med PC-Dart kände igen sig, men vi gick igenom allt från grunden i alla fall.

För att få igång Swale behövs en dator, ett modem, ett ljudkort och

en radio. Allt måste givetvis kopplas ihop på rätt ställe och på rätt sätt.

Det var många inställningar att tänka på och framförallt att komma ihåg till nästa gång.

Denna dag var full av frågor: hur gjorde du det där? Vad menar du nu?

Varför är det så? En del frågor fick vi svar på, en del blev olösta.

När allt var på plats skulle det övas praktiskt. Sex stationer skulle sitta i samma sal och få allt att fungera samtidigt. Det var mycket som strulade. Att alla meddelanden inte

Felsökningen blir inte lätt när radion står under bordet. Susanne Månsson gör dock ett försök. (Foto Lillemor Bohlin)

gick fram skyldes på att vi satt för nära varandra. Det skulle fungera bättre på avstånd.

Glada köpte vi det argumentet och såg fram emot bataljonsövningen då Swale skulle användas skarpt för första gången.

Dags för bataljonsövning

Stabstältet kom snabbt på plats och antennerna kom upp. Nu var det dags att få ordning på allt inne i tältet.

Hur var det nu? Dator, radio, ljudkort och modem, allt på rätt plats och det såg ut att fungera. Förbindelseprov till bataljonsstaben gick bra och vi fick meddelande tillbaka. Kompanichefen såg nöjd ut och övningen började.

Vi fick meddelande från bataljonen och svarade, men de gick inte iväg. Detta upprepades. Det var ett flertal personer som felsökte under helgen men ingen fick det att fungera. Under resten av övningen tog vi emot meddelanden på Swale men fick sända våra meddelanden via telefon.

De andra kompanierna fick öva sitt system fullt ut men vi fick endast titta på. Det kändes trist.

Under natten konstaterade vi att Swale inte var ett fältmässigt sambandsmedel. Det regnade en del och tältet läckte (som nog de flesta militärtält gör). Tur var väl att hålet var en decimeter

Lillemor Bohlin förevisar alla delar till Ra 763. (Foto Therese Holmberg)

från datorn så att den klarade sig.

Annars var övningen bra och vi övade mycket samband via tråd och Ra 145.

Under utvärderingen kom vi fram till att vi behöver mycket mer utbildning på Swale för att kunna köra detta i hemvärnet, framför allt utbildning på felsökning och inställningarna man måste göra.

En månad senare hade vi lednings träningsövning i Revinge tillsammans med alla bataljoner i Skåne. Även nu skulle Swale övas och på bataljonsstaben (som var den som övades under helgen) har man dessutom Swale i ett nätverk med tre datorer inkopplade. När vi väl fått det att fungera låste sig nätverket ibland och vi fick börja om igen.

Det vi ska göra nu inom vår bataljon är att utbilda oss vidare på detta system. Swale har kommit för att stanna och då måste vi kunna handha det på rätt sätt. Dit har vi ännu en bra bit kvar. ☐

Lillemor Bohlin

Therese Holmberg vid Swale i fält. (Foto Lillemor Bohlin)

GTRS - en pusselbit i det nätverksbaserade försvaret

Under de senaste tio åren har ett febrilt arbete gjorts med analyser av metoder och teknisk utveckling både nationellt och internationellt, för att tillmötesgå framtida behov av effektiva och säkra informations- och ledningskanaler med behov av civil och internationell samverkan. Allt inom ramen för nätverksbaserat försvar (NBF). En liten, men ack så betydande roll kommer GTRS (Gemensamt Taktiskt Radiosystem) att fylla.

Inom Försvarsmakten (FM) är FGN, Farkostmonterad GTRS-Nod, en av de kommande typerna av mjukvarudefinierade radioapparater (SDR) som ingår i GTRS. Övriga typer kommer att kunna vara handburna och en del till och med monterade ihop med övervaknings- och vapensystem.

Den första versionen av FGN, en radionod tillverkad av Rockwell Collins, kommer att distribuera tal och data i IP-baserade datanätverk med möjlighet att samoperera i nät med idag existerande radiosystem, både militära och en del civila.

En mjukvarudefinierad radio är inte som en del säger "styrd" av mjukvara, till exempel med PC-Dart från extern dator. Signalbehandling och modulerings sker i radions interna dator med instruktioner från en så kallad

Komplett FGN med de ingående modulerna PIU (Platform Interface Unit) som kan liknas med radions dator, UT (Universal Transmitter), där stor del av signalbehandlingen görs samt PA (Power Amplifier) där signalen effektförstärks.

I bakvagnen är "radion" monterad, kablage draget till framvagnen intill föraren, där datorn (General Electric XR-1) är monterad i dockningsstation.

Teknik

Comm-plan. Den består av åtskilliga datafiler som beskriver vilken frekvens, modulationsform, antal noder i nätet, IP-adresser och en hel del andra parametrar för att signalen skall genereras, förstärkas och kunna synkroniseras i radionätet.

För att bäst likna FGN vid något som finns i nästan varje hushåll idag, är det en trådlös router med gateway, men med bland annat högre sändareffekt.

Sedan år 2001 arbetade man på att ta fram en specifikation för hur man då ville att radionoden skulle utformas och prestera. År 2006 kunde ett 70-tal TDRS-enheter upphandlas av FMV, vilka levererades hösten år 2007. Under år 2008 har TDRS-radioenheterna anpassats, mjukvara och Comm-planer utvecklats för att kunna installeras till det upprättade provturskommandot i Boden, där 15 bandvagnar 206 har bestyckats med var sin TDRS radio i bakvagnen, behövt kablage dragits och en ruggad, bärbar dator monterats i dockningsstation bredvid föraren i framvagnen.

I slutet av februari bemannades bandvagnarna av förare som också instruerades i att skifta Comm-plan och driftsättning av datafiler för olika testmoment. Bandvagnarna kördes i slingor på Bodens södra skjut- och öv-

ningsfält, medan FGN-noderna kontinuerligen hade kontakt med varandra i radionätet.

Trots snötyngda träd och kuperad terräng verkade den nuvarande vågformen ge mycket god räckvidd och man har fått en stor mängd data som ger uppslag i hur kanalkapaciteten har förhållit sig för olika noder under testerna.

Den framtida utvecklingen innebär att ytterligare vågformer för bland annat samtrafik med Ra180 nät och kortvåg (bland annat MIL-STD-188-141B ALE) ska möjliggöras, "smarta" antensystem och flertalet autonoma funktioner för Comm-plansval, antennval (anpassning), störskydd, trafikskydd m.m. skall implementeras i FGN: s datafilbibliotek, liksom olika programvaror i traditionella persondatorer. □

*Anders Persson,
Combitech*

KÄLLOR • www.rockwellcollins.com/products/gov/surface/ground-vehicle/international-software-defined-radio/index.html

• FMV tidningen Protec

• www.fmv.se/WmTemples/Page.aspx?id=645

• Framtida system och funktioner för ny målbild, systemrapport 2003, kapitel 17, Kommunikationsnät

• www.rfcomm.harris.com/products/tactical-radio-communications/default.asp

Gunilla Åkesson och Leif Persson undrar vad de tittar på.
(Foto Lillemor Bohlin)

Teknik för amatörer

Ett eluttag vet alla hur det ser ut och hur det fungerar. Men hur ser det ut bakom och ända bak till strömkällan vet de flesta av oss mindre om.

Detta och lite till fick vi lära och uppleva under två kvällar i FRO Kristianstad.

Gösta Strandberg började med att visa hela strömkedjan från kraftverk till eluttag. Det är en mycket längre resa än man kan tro. Det är många förgreningar på kraftledningarna och mindre ledningar ju närmare huset elen kommer.

Ohms lag är ju givet vid uträk-

ningar som gäller ström. Har man inte använt det sedan skolan satt det långt inne för några av oss. Andra arbetar med det dagligen och hängde med hela tiden.

När strömmen väl kommer in i huset ska den jordas och nya ritningar växte fram på tavlan. Vi testade en jordfelsbrytare praktiskt och fick klart för oss vilken nytta den gör. Andra tillfället pratade vi om frekvenser och hur man räknar ut dem.

Gösta visade ett oscilloskop som han kopplat in i datorn och fick ut frekvenskurvorna i ett diagram. Det såg väldigt tekniskt och fint ut.

Det är mycket uträkningar som ska till för att få till en antennkabel. Miniräknaren åkte fram och vi räknade ut några längder.

Det är tur att det finns människor runt omkring en som vet och kan hjälpa till om det behövs, för mitt mattesinne räcker inte till.

Tills sist visade Gösta upp en pryl och frågade vad det var, vi skickade runt prylen och alla tittade och gissade, ingen visste. Det visade sig att det är en kondensator till en mikrovågsugn.

Teknik är roligt och vi fortsätter våra träffar till hösten. □

Lillemor Bohlin

Fronet heltäckande på Västkusten

Den sista och återstående länken för att kunna använda Fronet på VHF utmed hela Västkusten är inom kort i drift. "Hallandslänken" C31VDH är monterad och provkörd i Grimeton öster om Varberg.

Halland, det långa och smala länet utmed Kattegatt, har länge utgjort ett hinder i förbindelserna mellan Skåne och Västra Götaland. Det har saknats noder för Fronet i mellersta delen av länet och avstånden för att kunna köra över Halland är allt för stora. Lösningen har lanserats av Linus Olsson som monterat och provat en digipeater i Grimeton. Vid tester i början av maj kunde därför hoppet

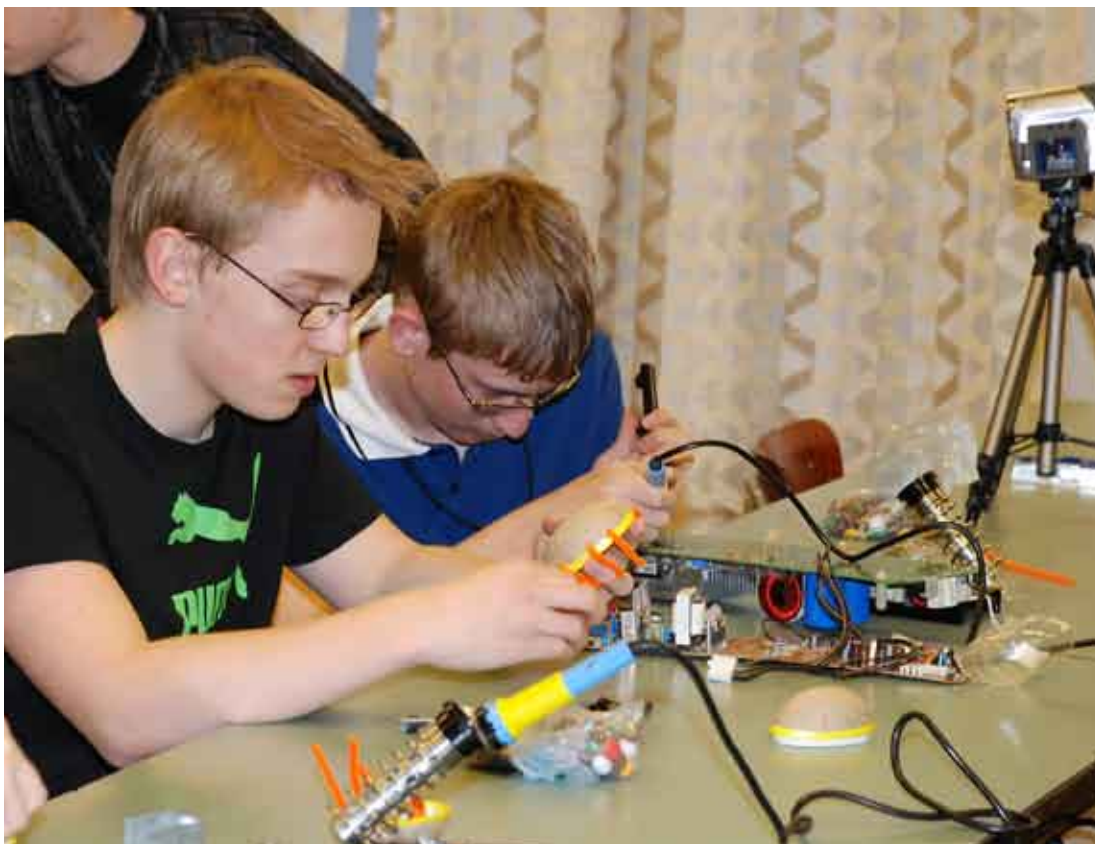
genom Halland överbryggas. Ännu återstår vissa antennarbeten för att C31VDH skall komma i reguljär drift, men det sker troligen inom en snar framtid.

Linus Olsson presenterade signalvägarna för FROnet VHF genom Halland. Viss redundans blir möjlig när samtliga noder kommer i drift. Men han påpekade särskilt att det är "via" och inte "@" som gäller vid bruk av C31VDH. (Foto Lennart Benson)

När Linus ändå hade vägarna förbi Varberg gjorde han ett besök hos avdelning 313 och berättade mer om struktur och möjlig användning av Fronet för oss. □

Lennart Benson

Johan och Johan visar att det även behövs lödas när det pysslas.
(Foto Anna-Lena Olsson)

Fart på ungdomarna i Malmö

I Malmö är ungdomsverksamheten livligare än på många håll. Närmare 20-talet ungdomar träffas varje tisdagskväll. På schemat står signalering, militär och civil radio, antennkunskap, elektronikbygge med komponentkännedom, karttjänst och stabsarbete med allt som tillhör det. – En del av allt detta håller ungdomarna själva i eftersom de är flitiga deltagare i FRO-kurser, berättar Anna-Lena Olsson, som är ansvarig för ungdomsverksamheten i Malmö. Vi har varit på många intressanta studiebesök, P7 stridsvagnsgaraget, simulatorskjutning, Räddningstjänstens övningsplats Barbara med undervisning i hur bränder sprids och även fått prova på att släcka med olika släckare.

FRO-ungdomarna i Malmö har också varit hos polisens bombgrupp, där de fick se hur två bombhundar arbetade. På Sturups flygplats fick de

veta hur verksamheten fungerade och även se brandförsvaret på flygplatsen i arbete med den stora skumbilen.

– Överallt har vi kommit i kontakt med entusiastiska förevisare som tagit väl hand om våra ungdomar och det är vi glada för.

Ungdomarna har under åren även haft Lanparty. Det började lite smått

våren 2003 och sen har det rullat på.

Entusiastiska ledare i Malmö är förutom Anna-Lena Anders Lihdén, Magnus Jönsson, Lennart Bruhn och L-O Olsson. □

Eva Neveling

FAKTA. Ett Lanparty är när ett antal datoranvändare träffas för att koppla samman datorerna i ett Lan (Local Area Network, Lokalt nätverk). De i särklass vanligaste syften för ett Lanparty är att spela datorspel mot varandra. Förutom dessa syften finns också en social aspekt av Lanpartytävlingar och olika händelser arrangeras ofta, även tävlingar som egentligen inte har något med datorer att göra. (Källa: Wikipedia)

Telegrafisalen som används till elektronikbygge och just den här kvällen till påskpyssel. (Foto Anna-Lena Olsson)

Utbildningar i Väst

Ett gäng utbildades i Ra180 med både teori och praktik. Stationen används mer och mer inom hemvärnet, speciellt under större övningar. (Foto Kenneth Wassberg)

Under våren har ett flertal utbildningar genomförts enligt den regionala utbildningsplanen. Utbildningsregionen har tagit fram en egen kurskatalog med ett stort utbud av utbildningar. Säsongen har bjudit på bland annat en utbildningshelg i Skövde och två i Göteborg.

– Vi lägger kurserna där det finns mest elevunderlag. Det gör att eleverna inte behöver åka så långt och att vi använder våra utbildningsmedel så effektivt som möjligt, säger Kenneth Wassberg.

I Skövde utbildades hela 24 elever i det nya sambandsreglementet. Den största förändringen är övergången till engelska i delar av signaleringen. Kursen var också den sista som genomfördes i gamla telefonisalen på trängregementet T2. Nu kommer den att moderniseras och anpassas till nya sambandssystem.

På Göteborgs garnison FömedC (Försvarsmedicinskt centrum) träffades sambandsgruppchefer och sambandsbefäl i våras. De jobbade i grupper och tog fram arbetssätt som kan användas vid bevakning av skyddsobjekt och arbete med skogsbrand och eftersök av försvunna personer. Ett annat gäng grundutbildades i signalskydd och kryptoapparat 302 MGK, Maskinkrypto Gemensam typ K. Den kommer att tillföras hemvärnet under 2009-2010. Utbildningen följde totalförsvarets signalskyddsskolas kursplan, vilket också innebar att eleverna fick behörighetsbevis.

Under den sista utbildningen före sommaruppehållet höll Torbjörn Toreson från Hallands Norra Hemvärnsbataljon en PC-Dart/Swale-kurs. Behovet att kunna kommunicera över längre avstånd har ökat eftersom hemvärnsförbandens uppgifter har förändrats. Telefoni står dock fortfarande för huvuddelen av sambandet. Det finns många inställningsmöjligheter och justeringar att göra både i radion, Ra763, i det här fallet och i mjukvaran. Eleverna kämpade fram till sena lördagskvällen med uppgifter och trafikövningar. □

Under hösten blir det fler kurser, både i Göteborg och Skövde.

Pekka Hakkarainen

Nygamla tankar i centralstyrelsen

Enligt de begränsade rapporter som läcker ut till förbund och avdelningar håller centralstyrelsen på med genomgripande förändringar av ledningen för FRO. Anledningen uppges vara förberedelser för en tid där vi kanske inte längre har möjlighet att ha en egen generalsekreterare och inte heller ett centralkansli av nuvarande omfattning. Det nya är att generalsekreteraren skall ägna sig åt genomförande av uppdragen medan hantering av föreningsfrågor skall skötas av utskott i centralstyrelsen.

Under senare år har diskussionen vid riksstämorna handlat om att vi skall ha en styrelse med beslutsfattare, inte med handläggare. Tidigare styrelser har arbetat så och valberedningar har haft den inriktningen. Förbunden har genom riksstämman ansvar för FRO som organisation. Det vore på sin plats att förbunden gavs tillfälle att påverka den utveckling som nu sker.

Funktionärer som varit med länge (det har vi några stycken i FRO) har berättat att när riksstämman beslutade att stämma skulle hållas vartannat år, beslutade man även att mellanliggande år skulle en ordförandekonferens hållas. Av ekonomiska skäl har vi under en följd av år inte kunnat genomföra detta. Av ekonomiska skäl har vi inte kunnat samla ledande funktionärer i FRO för att samordna vår verksamhet. Samtidigt talar centrala företrädare om behov av ökad samordning och gemensam syn i viktiga frågor. Det finns stora skillnader mellan förbunden när det gäller innehållet i verksamheten. Vem har egentligen ansvaret för utveckling av FRO?

För att få fart på verksamheten i FRO måste vi få fart på rekrytering och föreningsverksamhet. Fredrik Andersson skriver i förra numret av FROnytt att endast två förbund lämnat synpunkter på rapporten om rekrytering inom FRO. Det är skrämmande.

Rapporten var en bra sammanfattning av läget men den innehöll inte något samlat förslag på hur vi går vidare. Och något nytt har inte hänt på området det senaste året.

Ett hedervärt försök att diskutera hur vi presenterar FRO vid rekrytering och marknadsföring gjordes på debattforum kring juletid. Den tråden dog, i stort sett obesvarad. En tydlig profil är viktig om man vill sälja något. Alla förbund har en egen hemsida men utseende och innehåll ger ett minst sagt spretigt intryck. Mer är 20 helt olika utseenden och ingen tydlig bild av vad vi vill. Det fungerar inte i dagens mediabrus. Vem har egentligen ansvaret för utveckling av FRO?

Fortsätt gärna diskussionen på debattforum. Där finns det gott om plats för egna tankar.

*Trevlig radiosommar önskar
Pär Ampär*

Lokaltidningen i Malmö besökte FRO-ungdomarna

Lokaltidningen i Malmö fick tips om FRO-ungdomarna och kom på besök en kväll när ungdomarna fått i uppgift att sköta sambandet vid en fingerad trafikolycka.

– Det var roligt att få visa hur vi jobbar, berättar Melanie Larsson, 17 år och FRO-medlem sedan tre år.

Melanie kommer till avdelningsmötet en gång i veckan och gillar verkligen verksamheten.

– Dels lär vi oss nytt om teknik och sånt och så har jag många av mina kompisar här. Alla är jättebra kompisar i avdelningen och då blir det också roligare att vara med.

Anna-Lena Olsson basar för ungdomarna och ser gärna att det tar med sina kompisar till mötena.

– Så kom jag med första gången, berättar Melanie, och nu brukar jag ofta ta med mig någon kompis till våra möten.

Eva Neveling

Säsongsavslutning i Västerås

FRO-avdelningen i Örebro grillade korv vid säsongsavslutningen på Björnön. Från vänster Sten Hedin, Åke Löthman, Lars Söderberg, Thomas Hjelm, Agneta Hjelm, Klas Andersson. (Foto Torsten Vallenius)

Intet nytt under solen

Saxat ur Thage G Petterssons memoarer:

”Vår syn på försvarets frivilligorganisationer var olika. När jag kom till försvarsdepartementet i oktober 1994 fanns förslag om att hemvärn, lottor, bilkårister och övriga frivilligorganisationerna skulle sättas på en ordentlig svältkur. Hård och brutal, så att alla skulle dö sottdöden. Det sades att detta skedde med generalernas goda minne. I en värld med JAS, YS 2000, Bamse, missiler och robotar fanns ingen plats för ”sega gubbar och kärringar”.

Men jag stoppade operationen och gick åt motsatt håll. Inga besparingar gjordes på frivilligorganisationerna. De fick fribrev. Detta retade ÖB. ”De kan inte försvara Sverige”, sa han. Men efter hand köpte han min linje om att det svenska militära försvaret också behöver frivilliga krafter, som ute i den svenska vardagen är ambassadörer för vårt försvar.

Medaljer i Oskarshamn

Förtjänsttecken för långt och troget arbete delades ut vid förbundsstämma med Kalmar läns FRO, i Oskarshamn lördagen den 7 mars. På bilden Jan Johansson, ursprungligen från Virserum, numera Stockholm, förbundsordföranden Ulf Lindström, Västervik och Reino Söderlund, Emmaboda. (Foto Åke Johansson, Ölands FRO)

Öppet hus på Sätenäs

Bengt-Arne Petersson och Knut Åmark utanför ledningsvagnen Tage, Tactical Advanced Guidance Equipment. Den är med på många visningar och sambandsuppdrag under året.

Skaraborgs flygflottilj, F7, anordnade flottiljens dag och söndagen 17 maj öppnades grindarna för allmänheten. I härligt solsken kunde besökarna se utställningar och en flyguppvisning. Där fanns också Knut Åmark och Bengt-Arne Petersson tillsammans med ledningsvagnen Tage från FRO Skaraborg. De visade upp sambandssystem och informerade om FRO:s uppdrag och lokala verksamheter. Många var inne i vagnen och ställde frågor om radio och Fronet. Drygt 8 000 personer besökte F7 under dagen.

Pekka Hakkarainen

FRO på SSA:s årsmöte

SSA:s årsmöte hölls i år den 18-19 april i Täby.

FRO:s deltagande var denna gång utformat kring de nya planerna på den civila verksamheten och hur FRO avser att skapa de regionala sambandsgrupperna. En monter, där utrustning och informationsmaterial presenterades, var bemannad av medlemmar ur Stockholmsförbundet.

Ett särskilt seminarium om nödsamband hade arrangerats av värdarna Täby Sändaramatörer. Deltagare var Björn N Andersson från MSB, Gunnar Unger från FRO samt Gunnar Persson från nystartade föreningen ARS (Amatörradio för Samhällsskydd, tidigare KRIS). Björn framhöll hur känsligt samhället är för störningar i kommunikationsnäten och visade på de lösningar som FRO redan tidigt presenterat som alternativ.

Gunnar visade därefter en bildserie om hur FRO avser att förstärka sin egen förmåga till snabba insatser vid kriser i kommunerna, dels genom att förbundens resurser förstärkes, dels med bildandet av sex stycken regionala sambandsgrupper med egen utrustning.

I anslutning till seminariet presenterades också det första resultatet av samarbetet FRO-SSA, vilket var en introduktionskurs för sändaramatörer i kriskommunikation.

Gunnar Unger

Mattias Jonsson ser på när Molosoperatör Hans Stenberg berättar om bandvagnens funktioner.

Molosvisning i Trollhättan

Besökare kom från räddningstjänsten, civilförsvarsföreningen och FRO när Trollhättans Civilförsvarsförening visade upp Molos. Hans Andersson och Hans Stenberg förklarade hur Molos fungerar tekniskt. De berättade också om sina erfarenheter under stormen Per för ett par år sedan. Samtidigt passade föreningen på att visa sitt resursfordon, en personbil med radioutrustning, brandsläckare, sjukvårdsmaterial och skyddskläder. Fordonet används främst av den frivilliga resursgruppen i kommunen.

Text och foto: Pekka Hakkarainen

Många vill gå FRO-kurs i sommar

Sommaren är här och FRO:aren går på kurs. Så brukar det se ut och så ser det även ut i år. Bokningsläget är gott.

– Våra vuxenkurser var så gott som fulltecknade redan i början av maj, säger Lennart Back, som är utbildningshandläggare.

Fulltecknade kurser borde vara ett glädjeämne för FRO men Lennart är ändå inte nöjd.

– Vi skulle kunna utbilda många fler om de ekonomiska möjligheterna fanns. Nu kan vi till exempel endast grundutbilda 30 signalister till hemvärnet trots att behovet är mycket större. Risken är att vi tappar medlemmar om de inte får gå på de utbildningar de har behov av inför sin placering i hemvärnet.

Antalet kurser är ungefär samma som tidigare år, men antalet platser har däremot minskat. FRO 16, kurs i funktionerna ledning och stabstjänst för bataljonschefer och kompanichefer har som exempel minskat till 12 platser.

Möjligen kan de ökade antalet kursansökningar bero på lågkonjunktur och arbetslöshet. Någon utvärdering av det har Lennart inte gjort.

Ungdomarna anmäler sig i allmänhet senare än de vuxna FRO:arna, ibland beroende på om de får sommarjobb eller inte.

Kamratmarschen, som genomfördes under Kristi Himmelfärds helgen, (se artikel på annan plats i tidningen), leder ofta till att fler vill gå ytterligare någon kurs i sommar.

En ny kurs i sommar är ledarskapskursen för ungdomar som genomförs i månadsskiftet juni-juli i Karlskrona. Vissa moment genomförs tillsammans med Sjövärnsskåren. Till den kursen återkommer FROnytt i septembernumret.

Eva Neveling

Att gå en sommarkurs i FRO:s regi är populärt, inte minst bland ungdomarna. Antalet anmälningar har ökat till sommaren 2009, men du som ännu inte lämnat in din anmälan – ring kansliet snarast. Det kan möjligen finnas lediga platser kvar. (Arkivbild Pekka Hakkarainen)